

**TÒA ÁN NHÂN DÂN
HUYỆN LÂM HÀ
TỈNH LÂM ĐỒNG**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc**

Số: 06/2022/QĐST-DS

Lâm Hà, ngày 30 tháng 8 năm 2022

QUYẾT ĐỊNH

SƠ THẨM GIẢI QUYẾT VIỆC DÂN SỰ

**V/v: Tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi
TÒA ÁN NHÂN DÂN HUYỆN LÂM HÀ, TỈNH LÂM ĐỒNG**

Thành phần giải quyết việc dân sự gồm có:

Thẩm phán - Chủ tọa phiên họp: Ông Nguyễn Thế Anh.

Thư ký phiên họp: Ông Phan Khắc Duy – Thư ký Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Lâm Hà tham gia phiên họp:
Ông Mai Trường Trinh – Kiểm sát viên.

Ngày 30 tháng 8 năm 2022, tại trụ sở Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng mở phiên họp sơ thẩm công khai giải quyết việc dân sự thụ lý số: 146/2022/TLST-VDS ngày 24 tháng 6 năm 2022 về việc: “*Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi*” theo Quyết định mở phiên họp sơ thẩm giải quyết việc dân sự số: 04/2022/QĐST-DS ngày 17 tháng 8 năm 2022, gồm những người tham gia tố tụng sau đây:

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự: Chị Hoàng Phương Thoại A, sinh năm 1992, địa chỉ: Thôn L, xã P, huyện L, tỉnh Lâm Đồng.

Những người có quyền lợi và nghĩa vụ liên quan:

1. Anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001.
2. Chị Hoàng Thị Bích Đ1, sinh năm 1982.
3. Chị Hoàng Thị Hoài P, sinh năm 1984.
4. Chị Hoàng Thị Hoài T, sinh năm 1989.

Cùng địa chỉ: Thôn L, xã P, huyện L, tỉnh Lâm Đồng.

5. Chị Hoàng Thị Tú O, sinh năm 1981. Địa chỉ: Thôn P, xã P, huyện L, tỉnh Lâm Đồng.

(Các đương sự có mặt; riêng anh Đ vắng mặt)

NỘI DUNG VIỆC DÂN SỰ:

Người yêu cầu giải quyết việc dân sự chị Hoàng Phương Thoại A trình bày:

Chị là con của ông Hoàng Văn Q và mẹ là bà Lò Thị P, ông Q chết năm 2015, bà P chết năm 2021. Ông Q và bà P là vợ chồng. Ông Q và bà P có 06 người con chung là Hoàng Thị Tú O, sinh năm 1981, Hoàng Thị Bích Đ1, sinh năm 1982, Hoàng Thị Hoài P, sinh năm 1984, Hoàng Thị Hoài T, sinh năm 1989, Hoàng Phương Thoại A, sinh năm 1992 và Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001. Riêng đối với em Hoàng Bá Đ từ khi sinh ra anh Đ không bình thường như những người khác, có biểu hiện chậm phát triển về trí tuệ tâm thần, mắc chứng bệnh như Down, không thể nhận thức tự học tập được và trong sinh hoạt hằng ngày chị là người trực tiếp giúp đỡ anh Đ. Từ khi sinh ra cho đến nay gia đình chưa cho anh Đ khám bệnh ở đâu. Hiện nay anh Đ đang sinh sống cùng chị, anh Đ hiện vẫn không khỏi bệnh. Để thực hiện các giao dịch dân sự hàng ngày thì anh Đ không thể trực tiếp thực hiện được, gây khó khăn trong các giao dịch dân sự của gia đình. Nay chị yêu cầu Tòa án tuyên bố em chị là Hoàng Bá Đ là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định chị là người giám hộ cho em trai chị là Hoàng Bá Đ.

Theo ý kiến trình bày của những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan chị Hoàng Thị Tú O, Hoàng Thị Bích Đ1, Hoàng Thị Hoài P và Hoàng Thị Hoài T thì: Các chị là con của ông Hoàng Văn Q, bà Lò Thị P, ông Q chết năm 2015, bà P chết năm 2021. Ông Q và bà P là vợ chồng. Bố mẹ các chị có 06 người con chung là Hoàng Thị Tú O, sinh năm 1981, Hoàng Thị Bích Đ1, sinh năm 1982, Hoàng Thị Hoài P, sinh năm 1984, Hoàng Thị Hoài T, sinh năm 1989, Hoàng Phương Thoại A, sinh năm 1992 và em Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001, ngoài ra bố mẹ các chị không có người con chung, riêng hay con nuôi nào khác. Từ khi anh Đ sinh ra, thì anh Đ không bình thường, có biểu hiện chậm phát triển về trí tuệ tâm thần, mắc chứng bệnh như Down, không thể nhận thức tự học tập được và có nhiều vấn đề sinh hoạt cần người trong gia đình giúp đỡ, anh Đ chưa đi khám bệnh ở đâu. Hiện nay anh Đ đang ở cùng với chị A trong gia đình, các chị có gia đình ở riêng đến nay anh Đ vẫn không khỏi bệnh để thực hiện các giao dịch dân sự, hàng ngày thì anh Đ không thể tự mình thực hiện gây khó khăn trong các giao dịch dân sự của gia đình các chị. Nay chị Hoàng Phương Thoại A, sinh năm 1992 là em các chị yêu cầu Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà tuyên bố em Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi thì các chị đều đồng ý và đề nghị Tòa án chỉ định chị Hoàng Phương Thoại A, sinh năm 1992 là người giám hộ cho em các chị là Hoàng Bá Đ.

Tại phiên họp, đại diện Viện kiểm sát nhân dân huyện Lâm Hà phát biểu ý kiến về việc giải quyết việc dân sự theo hướng đề nghị chấp nhận đơn yêu cầu

giải quyết việc dân sự của chị Hoàng Phương Thoại A. Tuyên bố anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN

Sau khi nghiên cứu các tài liệu, chứng cứ có trong hồ sơ việc dân sự được thẩm tra tại phiên họp; ý kiến của người yêu cầu giải quyết việc dân sự và đại diện Viện kiểm sát tại phiên họp, Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng nhận định:

[1] Về thẩm quyền: Chị Hoàng Phương Thoại A cho rằng anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001 hiện nay chưa kết hôn với ai, không có con, từ khi sinh ra thì anh Đ đã bị chậm phát triển tâm thần, bị bệnh Down bẩm sinh, không có khả năng nhận thức và điều khiển hành vi của mình, việc sinh hoạt hằng ngày đều phụ thuộc vào người thân trong gia đình chăm sóc, hướng dẫn. Hiện nay chị A và các thành viên khác trong gia đình đang cần thực hiện các giao dịch liên quan đến tài sản là quyền sử dụng đất của gia đình. Vì vậy, chị có đơn yêu cầu Tòa án tuyên bố Hoàng Bá Đ là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi. Căn cứ khoản 1 Điều 27, Điều 376 Bộ luật tố tụng Dân sự cần xác định yêu cầu giải quyết việc dân sự là “*Yêu cầu tuyên bố một người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi*”. Việc dân sự được quy định tại khoản 1 Điều 27, khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39 Bộ luật tố tụng dân sự năm 2015 thuộc thẩm quyền giải quyết của Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng.

[2] Về nội dung yêu cầu:

Chị Hoàng Phương Thoại A là chị ruột của anh Hoàng Bá Đ, em chị không đăng ký kết hôn với ai theo quy định của pháp luật. Chị là con của ông Hoàng Văn Q và bà Lò Thị P, ông Q chết năm 2015, bà P chết năm 2021. Ông Q và bà P là vợ chồng. Ông, bà có 06 người con chung là Hoàng Thị Tú O, sinh năm 1981, Hoàng Thị Bích Đ1, sinh năm 1982, Hoàng Thị Hoài P, sinh năm 1984, Hoàng Thị Hoài T, sinh năm 1989, Hoàng Phương Thoại A, sinh năm 1992 và Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001, ngoài ra bố mẹ chị không có người con chung, riêng hay con nuôi nào khác. Từ khi anh Đ sinh ra, thì anh Đ không bình thường, có biểu hiện chậm phát triển về trí tuệ tâm thần, mắc chứng bệnh như Down, không thể nhận thức tự học tập được và mọi sinh hoạt cần người thân trong gia đình giúp đỡ. Từ khi sinh ra anh Đ chưa đi khám bệnh ở đâu. Hiện nay anh Đ hiện chưa kết hôn với ai, có giấy xác nhận là người khuyết tật và được hưởng trợ cấp xã hội hàng tháng tại xã P, huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng, hiện tại anh Đ đang ở cùng với chị A trong gia đình, đến nay vẫn không khỏi bệnh để thực hiện các giao dịch dân sự, gia đình chị A hiện nay cần làm một số thủ tục

pháp lý liên quan đến quyền sử dụng đất với cơ quan nhà nước, hàng ngày thì anh Đ không thể tự mình thực hiện gây khó khăn trong các giao dịch dân sự của gia đình.

Tại phiên họp, người yêu cầu giải quyết việc dân sự chị Hoàng Phương Thoại A và những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan đều thống nhất thay đổi yêu cầu, trước đây chị A yêu cầu tuyên bố một người mất năng lực hành vi dân sự, nay chị A và những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan thống nhất thay đổi yêu cầu, yêu cầu Tòa án tuyên bố anh Hoàng Bá Đ là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định chị Hoàng Phương Thoại A là người giám hộ cho anh Hoàng Bá Đ.

[3] Quá trình giải quyết việc dân sự, Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà đã ban hành quyết định trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001. Giới tính: Nam. Tại bản Kết luận giám định pháp y tâm thần theo trưng cầu số 176/KLGĐTC ngày 28/7/2022 của Trung tâm Pháp y Tâm thần khu vực Tây Nguyên đối với anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001, trú tại thôn L, xã P, huyện L, tỉnh Lâm Đồng đã kết luận như sau:

Kết luận về y học: Hiện tại đương sự bị bệnh: Chậm phát triển tâm thần vừa (F71–ICD10).

Kết luận về khả năng nhận thức và điều khiển hành vi: Hiện tại đương sự bị bệnh: Hạn chế khả năng nhận thức và hạn chế khả năng điều khiển hành vi (Có khó khăn trong nhận thức và làm chủ hành vi).

Như vậy, căn cứ vào kết luận giám định nêu trên thì hiện tại anh Hoàng Bá Đ bị bệnh chậm phát triển tâm thần vừa (F71–ICD10), Hạn chế khả năng nhận thức và hạn chế khả năng điều khiển hành vi nên căn cứ theo quy định tại Điều 23 Bộ luật dân sự năm 2015 thì yêu cầu của chị Hoàng Phương Thoại A về việc yêu cầu anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi là có cơ sở để xem xét chấp nhận. Xác định anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001, trú tại thôn L, xã P, huyện L, tỉnh Lâm Đồng là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

Đồng thời, thấy rằng bố mẹ anh Đ là ông Q và bà P đều đã chết và các chị em ruột của anh Hoàng Bá Đ đều thống nhất cử chị A là người giám hộ cho anh Đ nên căn cứ Điều 53 và Điều 54 Bộ luật dân sự năm 2015 thì cần chỉ định người giám hộ cho anh Đ là chị A là phù hợp, người giám hộ cho anh Đ là chị A phải thực hiện đúng các quy định về quyền và nghĩa vụ của người giám hộ theo quy định tại các Điều 57 và Điều 58 Bộ luật dân sự năm 2015.

Theo quy định tại khoản 1 Điều 23 Bộ luật Dân sự năm 2015 thì: “*Người thành niên do tình trạng thể chất hoặc tinh thần mà không đủ khả năng nhận thức, làm chủ được hành vi nhưng chưa đến mức mất năng lực hành vi dân sự thì theo yêu cầu của người này, người có quyền, lợi ích liên quan hoặc của cơ quan, tổ chức hữu quan, trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần, Tòa án ra quyết định tuyên bố người này là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi và chỉ định người giám hộ, xác định quyền và nghĩa vụ của người giám hộ*”.

Do đó, trên cơ sở kết luận giám định pháp y tâm thần thì việc chị Hoàng Phương Thoại A là người yêu cầu Tòa án nhân dân huyện Lâm Hà tuyên bố anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001 là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi là có căn cứ để chấp nhận.

[4]. Về chi phí tố tụng: Việc yêu cầu trưng cầu giám định pháp y tâm thần đối với anh Hoàng Bá Đ là cần thiết cho việc giải quyết yêu cầu giải quyết việc dân sự của chị Hoàng Phương Thoại A nên chị Hoàng Phương Thoại A phải chịu toàn bộ chi phí giám định theo quy định. Chi phí giám định là 11.600.000đồng (mười một triệu sáu trăm ngàn đồng). Chị Hoàng Phương Thoại A đã nộp đủ và đã được quyết toán xong.

[5]. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Buộc chị Hoàng Phương Thoại A phải chịu 300.000đồng (Ba trăm nghìn đồng) lệ phí yêu cầu giải quyết việc dân sự.

QUYẾT ĐỊNH:

- Căn cứ khoản 1 Điều 27, khoản 2 Điều 35, điểm a khoản 2 Điều 39, Điều 149, Điều 161, Điều 367, Điều 369, Điều 370, Điều 371, Điều 378 của Bộ luật tố tụng Dân sự năm 2015;

- Căn cứ Điều 23, Điều 53, 54, 57, 58 của Bộ luật Dân sự năm 2015;

- Căn cứ khoản Điều 37 Nghị quyết số 326/2016/UBTVQH14 ngày 30/12/2016 của Ủy ban Thường vụ Quốc hội quy định về mức thu, miễn, giảm, thu, nộp, quản lý và sử dụng án phí và lệ phí Tòa án.

1. Chấp nhận đơn yêu cầu giải quyết việc dân sự của chị Hoàng Phương Thoại A, về việc yêu cầu tuyên bố anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001, là người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi.

Tuyên bố: Anh Hoàng Bá Đ, sinh năm 2001, giới tính: Nam, địa chỉ: Thôn L, xã P, huyện L, tỉnh Lâm Đồng là *người có khó khăn trong nhận thức, làm chủ hành vi*, kể từ ngày quyết định này có hiệu lực pháp luật.

Chỉ định chị Hoàng Phương Thoại A, sinh năm 1992 là người giám hộ cho anh Hoàng Bá Đ. Chị Hoàng Phương Thoại A thực hiện quyền và nghĩa vụ của người giám hộ.

2. Lệ phí sơ thẩm giải quyết việc dân sự: Buộc chị Hoàng Phương Thoại A phải chịu 300.000đồng (Ba trăm nghìn đồng) lệ phí yêu cầu giải quyết việc dân sự, được trừ vào số tiền tạm ứng lệ phí 300.000đồng mà chị Hoàng Phương Thoại A đã nộp theo biên lai thu tạm ứng án phí, lệ phí Tòa án số 0003331 ngày 24/6/2022 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Lâm Hà, tỉnh Lâm Đồng, chị Hoàng Phương Thoại A đã nộp đủ lệ phí.

3. Về chi phí tố tụng: Buộc chị Hoàng Phương Thoại A phải chịu toàn bộ chi phí giám định là 11.600.000đồng (mười một triệu sáu trăm ngàn đồng). Chị Hoàng Phương Thoại A đã nộp đủ và đã được quyết toán xong.

4. Quyền kháng cáo: Người yêu cầu giải quyết việc dân sự, những người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan có mặt tại phiên họp, có quyền kháng cáo quyết định giải quyết việc dân sự trong thời hạn 10 ngày, kể từ ngày Tòa án ra quyết định để yêu cầu Tòa án nhân dân tỉnh Lâm Đồng giải quyết việc dân sự theo trình tự phúc thẩm.

Nơi nhận:

- TAND tỉnh Lâm Đồng;
- VKSND huyện Lâm Hà;
- THA dân sự huyện Lâm Hà;
- Người yêu cầu;
- Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan;
- Lưu: Hồ sơ việc dân sự.

THẨM PHÁN - CHỦ TỌA PHIÊN TÒA

Nguyễn Thế Anh